gesztheté. Egy sivár pesti bérház ötödik emeleti kis lakásában — kegyetlen iróniája a magyar sorsnak — lankadatlanul dolgozik ma is.

Egy kis füzetben — „Hogyan épitsünk a Balaton partján?" (Táltos, 1921.) — a magyar tenger vidékének helyi szinezetü magyar épitészetét alapozza meg a környék régi s népies épitészetének elemeivel. Majd napilapok (Nép, Magyarság) hasábjain küzd a gazdaságos és magyar épitkezés, művészi nevelésünk magyar szelleme mellett. Kéziratban készen áll *„Az én házam"* cimü műve, amely *„összefoglalása lesz mindannak, mi lelkien s nemesen szép az épitőmesterségben."*

Elméleti munkálkodás mellett terveket is készit. Legutóbb a tatabányai tisztikaszinó tervpályázatán lett a második izig-vérig magyar, olcsó, praktikus tervével. Megelőzte egy, a maga nemében kitünő, de . . . *olasz renaissance!!* palota.

Mert, sajnos való, a magyar ég alatt még mindig buján tenyésznek — szíván magyar vért — az idegen virágok és magyar művésznek lenni még mindig kálváriajárás.

Zakariás G. Sándor dr.

Székelyföld . . !

Mit tudjak Néktek róla mondani? Ragyogóan hatalmas bércek félelmetes teste övezi s mig az ormokon csattog a villám, lent a mélyben, a bársonyos füvön bárányok csengetyüje szól mélabusan és gyémánttiszta köveken hófehéren habzó patak halk zenéje ringatja álomba a pásztort. Sasok keringenek aranyos napfényre-vágyó, kincseket rejtő hegyeinek százados fenyői felett és szende pinty hivja szerelmesen párját a fenyők bársonyos ágain. Eper pirossága nevet élénkzöld páfrányok alól és halványsárga mohára pihen le a vándor, fejét kék nefelejcsre hajtva. Ha kopognak az ajtón, száz kéz siet azt kinyitni s örömtől sugárzó arccal hordanak asztalra mindent az érkezőnek s amikor távozik, könybelábadnak a szemek s száz kéz tartja ruhája szegélyét, hogy ott maradjon. Székelyföld . .! Láttatok álmot, amelyik szép volt? Ez a Székelyföld! Hallottatok harangszót, melynek bugásán ima kelt ajkatokon? Székelyföldről jött kósza szellők szárnyán. Láttatok családi békeségén örvendő embert, hogy csak ugy sugárzott a tomboló boldogságban? Székely volt. Hallottatok zokogni hitvesében csalódott férfit rettentő fájdalommal, mely sziveket marcangolt öldöklő jajjával? Székely férfiu volt. Láttatok fehérhaju matrónát, kinek fiait s unokáit szólitotta magához a Hadak Istene, talpig gyászban, de könytelen szemmel s kék szeméből áhitatos tekintetet alázattal sugároztatni fel az Egek Urához? Székely anya volt. Székelyföld . .! Aranykut, melynek vizéből aki egyszer ivott, örökre szomjuhozik utána . .! Illat, melyből aki magába lehelt, kerek e világon nem találja mását . .! Tüz, melynek melegében aki egyszer sütkérezett, soha többé nem érez hideget. Ragyogó könycsepp a nagyvilág testén . .! Örökös gyász a szivéknek, kik tőle távol élnek . .!

—i —s.

UJ ÉLET a legmagyarabb hetilap.

Lenke.

(Novella.)

Leszállt az est. Az égbolton barátságosan ragyogtak a csillagok s a Duna visszaverte a képüket. Az összekötő-hid felől hajó bugott. Nagy folyami gőzös szelte zakatolva a vizet s a kivilágitott ablakai sárga csillogással merengtek a hullámokra. Könnyü szél keringett. A Lágymányosi-tavon rucacsaládok riadoztak.

A két férfi karöltve sétálgatott a Dunapartón. A Műegyetem alatt leültek a magasra rakott deszkákra és lustán, kényelmesen, cigarettázva élvezték a hűs nyári alkonyatot. A magasabb férfi beszélt.

— Láttad azt a molett csinos asszonykát, tudod, azzal a vizilószerü urral? Emlékszel, köszöntem neki. Ha tudni akarod, a volt ideálom. Egyszer halálosan szerelmes voltam belé. A vége az lett, hogy most más férfi oldalán tipeg.

— Neheztelsz reá?

— Én? Nem. A legnagyobb hálával gondolok reá. A jó Istenen és a szüleimen kivül mindent neki köszönhetek. A jólétet, gazdagságot, tekintélyt, hirnevet, ugyszólván egész szerencsémet. Hallgass ide.

Husz éves voltam, tele reménnyel, akarattal és szegénységgel. Szürke poros kicsi városkából fölkerültem Budapestre. Elkápráztatott az uj tündöklő környezet. Éreztem, egy csapásra kitárult előttem minden pompájával, gyönyörüségével a nagy világ, igaz ugyan, hogy az élvezetekhez pénz szükséges, ami nekem nem volt, de hát ez csak rövid idő kérdése, amig az ember a szorgalma és igyekezete révén elismerést és sikert arat. Nekiláttam hát a tanulásnak. Mindig az volt a tervem, hogy mérnök leszek. A Műegyetemre iratkoztam. Sajnos, először a szerencse éppenséggel nem kedvezett. Én, aki odahaza az első tanuló voltam, most csak a gyengébbek között tarthattam fenn valahogy magamat. Egy év mulva elkedvetlenedtem, a lumpoló pajtásokhoz csatlakoztam s többet lebzseltem a kávéházi billiárd asztalok körül, mint a rajzmappám mellett. A második évben elhasaltam.

A műegyetemisták nyári mulatsága volt a Zugligetben. Savanyu képpel, megkeseredett lélekkel ténferegtem a pompás lombu fák között. A vendéglőben, melyet lefoglaltunk, huzta a cigány, nagy csirícsári volt, vigadozás. Családok vettek részt a mulatságban, később táncra perdültek a párok s az öregek békességgel kvaterkáztak. Meghasonlott kedéllyel kuporogtam a sörös kancsó mellett és sötéten eltökéltem magamban, hogy elhagyok mindent, kapufélfánál hagyom Budapestet, hazamegyek szépen a szülővároskámba és beállok az apám kicsi fűszerboltjába. Folytatom ott, ahol lehet.

A véletlen játéka volt, hogy összeösmerkedtem Lenkével, egyik műegyetemista pajtásom hugocskájával. Ennivaló kis baba volt, annyi bizonyos, szöszke kis baba, pisze orru, kandi fényes szemü, rózsás arcu. Még Romeon is tultettem, oly hirtelen belehabarodtam. Igen, megjött a végzetes szenvedély, mely hőssé, óriássá, lángésszé, mit tudom én, mivé varázsolja a hétköznapi szürke lényeket. Beállottam a táncolók közé és eszeveszetten, fáradhatatlanul keringtem vele, friss ideálommal az elszédülésig. Később kigyultak a szines lampionok, rakéták sziporkáztak, tüzkerekek, izzó sárkányok kalimpáltak a fakoronák fölött s a hulló csillagok sisteregve pukkantak szét. Lenkével sétálgattam.

Bevallottam neki hő szerelmemet. Határtalan rajongásomról áradoztam és ő kitágult szemmel figyelt reám. A füle beitta a szavaimat. Elgondolko-

zott. Aztán egyszerre reális hurokat pengetett. A jövőmről, terveimről, céljaimról érdeklődött. Mert mind a két nénje fényes pártit csapott. Mind a kettőnek a férje előkelő, gazdag, neves ember. Fölényes okossággal és egyuttal bizonyos számító hidegséggel beszélt. Kurtán és őszintén értésemre adta, hogy ő büszke akar lenni a férjére, ez a legelső és legutolsó dolog.

A kis bakfis szava megdöbbentett. Amint végignéztem lopva magas karcsu termetét, előkelő mozdulatait, ugy rémlett, egy valódi hercegnőcske oldalán ballagok és kénytelen voltam az utolsó betüig aláirni a mondásait. Valóban egy vidéki kis fűszeresre nem lenne kevély ez a leány soha.

Éjszaka nem aludtam, ellenben ujólag főztem a terveket. Aztán összeszedtem minden akaraterőmet. Dolgoztam, mint egy gép, ernyedetlenül dolgoztam, csak dolgoztam, hogy feltörjek a középszerü emberek sokaságából. Ha törik, ha szakad, hires mérnökember leszek. Dolgoztam szakadatlan. Ha elbágyasztott a munka, Lenkére gondoltam és ez a gondolat sarkantyuként hatott. A hajnalhasadás minduntalan ott lepett a könyvek, rajztáblák, lombikok között.

Egy év mulva kitüntem, két év mulva ragyogó pályadijat nyertem és három év mulva, hogy a Műegyetemről kikerültem, rögtön meghivtak egy hirneves német gyárba. Lenkétől ugy bucsuztam el, mint prezumptiv vőlegénye.

Odakint rohamosan emelkedtem. Egy félév mulva egy találmányom beütött. Özönlött a pénz a zsebembe. De ekkor beütött egy más dolog is. Lenkének váratlanul megkérte egy dusgazdag pénzember a kezét, tudod, ez a viziló és Lenke rövid habozás után odaadta a kezét. Amikor én később szemrehányást tettem a bátyjának, a fiu igen meglepettnek látszott és kijelentette, hogy sejtelmük sem volt arról, hogy én komolyan udvarolok a kis hugának. Azt gondolták, hogy én csak a fiuhoz járok pajtáskodni.

Sejtheted, oda voltam, kétségbeesett, sebzett szivü. Lassanként mégis megnyugodtam. Teltek az évek, a vagyonom nőtt, a hirem gyarapodott, gyárat vettem, később palotát, nyaralót. Meg is házasodtam, most három maszatos, édesképü csemete apja vagyok. Lenke iránti szenvedélyemet, mint a homokot a víz, ugyszólván nyomtalanul kimosta a szivemből az idő. E helyett most valami nagy és őszinte hálával gondolok reá.

Egyszer, már házas ember voltam, egy társaságban ismét találkoztam Lenkével. Igen moletté vált ezalatt. Kiváncsian nézett reám. Megkérdezte, hogyan gondolok reá?

— A legnagyobb hálával — feleltem leplezetlenül — hiszen a nagyságos asszonynak köszönhetem, hogy egy nő, aki a feleségem, a legpazarabb életben a legboldogabb asszonynak érzi magát. Valóban, boldog is lehet.

Ragyogó szemmel mosolyogtam. Ő összevonta a szemöldökét.

— Hát nem haragszik?

— Nem — feleltem én. — Ön a legnagyobb jóltevőm.

Lenke megvetően végigmért és hátat forditott.

— Szemtelen — mondta és faképnél hagyott.

Igen, hidd el, barátom, azt kellett volna mondanom, hogy haragszom rá, gyülölöm, megvetem. Akkor szemében a legelső gavallér vagyok.

Csürös Zoltán.

Csonka Magyarország — nem ország
Egész Magyarország — menyország!

Margó.

Ha a háboru előtti esztendőkben megjelent ujságokat végiglapozzuk és turkálunk egy keveset a rendőri krónikák anyaga: gyilkosságok, szerelmi és családi drámák között, minden különösebb nehézségek nélkül megállapitjuk, hogy a béke-nek ezekben a csendes, nyugodt, zajtalan éveiben — nem forgott annyi kés a levegőben, nem dördült el annyi revolver és vérzett el annyi asszonyi szív, mint most, amikor a szenvedések, a megpróbáltatások minden fázisát megjárt nemek vívják az élet örök küzdelmeit egymás mellett és egymás ellen. Tiz esztendővel ezelőtt heteken át tartotta lázas izgalomban a véres szenzációkra mindig éhes olvasóközönséget, ha egy revolvergolyó leteritett egy rossz asszonyt és a tömeglélekben rejlő mélységes részvét fordult az önbiró, a gyilkos férj felé. Tiz évvel ezelőtt azonban érthető volt a közönség éhsége a szenzációkra, érthető volt részvéte és együttérzése a szenvedő féllel, mert az akkori emberi élet, még a legsötétebb zugban is, annyira nyugodt és csendes volt, a megélhetési körülmények olyan egyszerüek, olyan minden harcnélküliek voltak, hogy az izgalmakra szomjazó lelkeknek szinte táplálkozási szükséglet volt az ujságszenzáció. A zajtalan, a derüs esztendők élőit még álmatlanná tudta tenni egy ujságcikk, amely arról számolt be alapos részletességgel, hogyan bukott el egy szép asszony és mi volt az utolsó szava, amikor a férj megforgatta a kést a hűtlen piros szivében. Érthető volt a szomjuság, mert maga az élet is nyugodt mederben folyt és mint a régi megsárgult ujságlapok bizonyitják, ritka volt a gyilkos kés és revolvergolyó, mely emberi szivet némitott el. A nemek akkor is harcban álltak egymással, csalások és hűtlenségek csak ugy megtörténtek mint ma, az oltár előtt tett esküket éppen olyan könnyen szegték meg mindkét oldalon, mint ma, de a valóságokra való ébredések következménye nem a kés, nem a revolver, hanem egy ravasz ügyvéd, egy néha szentimentális, néha cinikus bucsu és akik valamikor azt hitték, hogy egymás nélkül nem tudnak élni, tovább mentek külön és egyedül a sors kifürkészhetetlen utjain.

A szerelmi és családi drámák sora a négyesztendős háboru, az ezt követő lázas, forrongó idők szomoru következménye. Az az idő lopta be közénk, amely vérrel és könnyel volt tele, amikor a törvény, a jog tiszteletének még a fogalma is kiveszett az emberekből, kitört a fékentartott lelkek anarchiája és az embert, a nemest, a kulturáltat legyőzte az állat. Ekkor kezdett az ember itthon, a családban is a késsel nemcsak kenyeret szegni, ekkor dördültek el a revolverek, amelyeknek buta ólomgolyói itélkeztek az asszonyi szivek felett. Az ujságok kis terjedelme miatt apró, néhány soros hirecskék számolnak be ugyan ezekről a drámákról, de ezekből aztán annyi van, hogy egy hónapra néha több esik, mint tiz esztendővel ezelőtt egy évre. És a közönség, a vérben, lángban annyit megfürdött élő emberiség szeme ma fásultan, mozdulatlan lélekkel siklik át a hétköznapok halottjai fölött. Az élet ma sulyos teher, a harc vele szemben óriási, ugyan ki törődhetik azokkal, akik bomlott aggyal itéletet mondanak párjuk fölött?! A véres nagy öldöklésben, az éveken át tartó bizonytalanságban, a száraz, keserü kenyérért folytatott harcban elborult agyok, kiégett lelkek végső, fájdalmas felhördülései szülik a családi drámákat és az elernyedés, a lecsillapodás akkor következik be majd, ha a háborgó, zugó, zakatoló élet ujra visszatér a régi, nyugodt örvények nélküli mederbe.

Sz. F.